

PLAÇA MAJOR

ANY XVI. Núm 47 revista de cultura i festa. federació colles de castelló. tardor/hivern 2011

PLAÇÇA MAJOR

ANY XVI. Núm 47 revista de cultura i festa. federació colles de castelló. tardor/hivern 2011

Revista quadrimestral

Tardor/hivern 2011

Any XVI, número 47

Castelló de la Plana (Plana Alta)

Tiratge de 450 exemplars

President Vicent de Juan Martínez

Director Albert Sánchez-Pantoja i Domínguez

Consell de redacció

Albert Sánchez-Pantoja

Estela Bernat Monferrer

Fèlix Franco Pomares

Henri Bouché Peris

Javier Navarro Martinavarro

Joan B. Campos Cruañes

Joan Josep Trilles i Font

José Luis Fàbrega Rovira

Manuel Carceller Safont

Toni Àguila i Fillol

Vicent Cornellés Castelló

Assessor lingüístic Josep Vidal Reboll

Fotos Martin Requena, arxius de Joanjo Trilles i vivecastellon.com

Portada Tica Godoy

Idea de portada Xipell

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Gràfiques Color Imprès, S.L.U. - Pol. Ind. Fadrell, nau 75 - 12005 Castelló

Dip. Legal CS-80-96

ISSN 1695-5471

Presentació d'originals

Palau de la Festa, carrer del Riu Sella, núm. 1 - 12005 Castelló

<http://www.fedecas@federaciodecolles.com>

Nota

Plaçça Major no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament.

SUMARI

2. **Editorial.** *Albert Sánchez-Pantoja*
3. **Parlem amb Josep Miquel Francés.** *Javier Navarro*
6. **Tica Godoy, el nadal en clau castellanera des del Figurativisme i la Il·lustració (autora de la nostra portada).** *Vicent Cornellés*
8. **Manuel Sanchis Guarner en el record.** *Albert Sánchez-Pantoja*
10. **Jornada sobre l'esdeveniment tradicional com a generador de reputació per a les ciutats: importància del foc i la pirotècnia en la celebració de les nostres festes.** *Estela Bernard*
12. **XIV Jornades de Cultura Popular a Castelló. El món de la mar.** *Henri Bouché*
13. **Carrer d'amunt: Sant Nicolau.** *Fèlix Franco*
14. **Exposició "Quiquet de Castàlia" en la Universitat Jaume I.** *Manuel Carceller*
15. **Víctor Garné Miravete rep el XII Premi de Narrativa Breu** *Josep Pascual Tirado.*
16. **La Dama Gris: de l'amor en el temps dels grisos.** *Joan B. Campos*
17. **Manifest per la dolçaina a Castelló.**
18. **Dolçaines castellanenques sonen a Cartagena de Indias.** *José Luis Fàbrega*
19. **I Concurs de Composició per a Dolçaina i Banda "Ciutat de Castelló". XIII Aplec de FVDT.**
20. **Equip de birles.**
21. **Vocavulgarí Coller: lletra "T".** *Antoni Àguila i Fillol*
22. **Xafardecolles.**
24. **Crònica de la Nit de Sant Joan 2011.**

Editorial

L'any 2011 s'ha esdevingut la commemoració de dos centenaris molt significatius per a la cultura valenciana: el de la mort del poeta Teodor Llorente Olivares i el del naixement del filòleg Manuel Sanchis Guarner, dues personalitats absolutament determinants per a les lletres valencianes, el primer com a iniciador i capdavanter del moviment cultural de la Renaixença valenciana, i el segon com a fundador de la filologia valenciana moderna i gramàtic eminent que va escriure obres científiques d'una qualitat excepcional sobre fonètica, dialectologia, lexicografia, toponímia, història lingüística, etc. (a les pàgines interiors es parla amb més amplitud de l'obra i perfil humà de Sanchis Guarner).

Malgrat tractar-se de dues figures senyeres de la nostra cultura, amb mèrits ben contrastats, no han pogut deslliurar-se de crítiques, prejudicis i intents de desprestigi. En el cas de Sanchis Guarner, hagué de patir els atacs dels partidaris del secessionisme lingüístic, gent indocumentada i sense base científica, però amb molta capacitat de fer soroll i àmpliament subvencionats i atats per determinades instàncies polítiques i socials de la ciutat de València.

El cas de Teodor Llorente és diferent. Pràcticament tothom reconeix a Llorente com a l'escriptor que va dignificar el valencià com a llengua literària, culta i d'alt nivell. També se'l reconeix com a iniciador de la poesia valenciana moderna, així com la seua connexió estètica amb el moviment del Romanticisme a Europa, amb estrets lligams amb escriptors catalans, balears i provençals de la seua època, tals com Jacint Verdaguer, Miquel Costa i Llobera o Frederic Mistral.

Els impulsors de la recuperació literària valenciana iniciada al final de la dictadura franquista, van desprestigiar el "llorentinisme", criticant la seua superficialitat i reiteració dels tòpics jocfloralescs (*Pàtria, Fe i Amor*), així com la seua retòrica localista i provinciana.

Ja a finals del segle XIX l'omnipresència absorbent de Llorente havia estat criticada, com ho demostra la cèlebre quinteta:

Sent, com sóc, En Teodor,
sóc lo poeta premiat,
la reina, el mantenedor,
i per a dir-ho millor,
jo sóc tot Lo Rat Penat.

Joan Fuster, Alfons Cucó i altres autors assenyalen l'immobilisme i conservadorisme de Llorente com a principal causa del fracàs de la Renaixença i de la seua incapacitat per a incidir en la societat civil del país.

No negaré la raó de totes aquestes crítiques que s'han fet a Llorente (la majoria d'elles ben justificades), però em pregunto: On era la burgesia il·lustrada valenciana, capaç d'aprofitar l'impuls de la Renaixença per a dinamitzar el país? (com sí que es va fer a Catalunya). No tota la culpa del fracàs es pot atribuir a Llorente.

En canvi, és de justícia reconèixer que tot el que s'ha fet posteriorment en la recuperació cultural valenciana fins els nostres dies, ha estat possible perquè Llorente i els altres poetes renaixentistes, amb més o menys encert, van fer la seua feina com a precursors de la depuració i la unitat del nostre idioma.

Albert Sánchez-Pantoja

Amb el suport de la

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

ENTREVISTA

«LA BASÍLICA DEL LLEDÓ ÉS EL COR ESPIRITUAL DE CASTELLÓ»
PARLEM AMB JOSEP MIQUEL FRANCÉS

Per Javier Navarro Martinavarro
(Castelló al mes) - castelloalmes@gmail.com

Josep Miquel Francés Camús és el prior de la basílica de la Mare de Déu del Lledó des del setembre de 2010. A més de capellà, és historiador

i periodista. El seu llibre més destacat és la *Historia de la basílica del Lledó*, publicat el 1999. Va ser el mantenidor més jove en la història del *Certamen Literari de les festes de la Magdalena* l'any 1981. El 1989 va ser promotor destacat de la recuperació de la tornà de la *Romeria a la Magdalena*. Des que és capellà exerceix com a "preste" de la *Romeria*

de les Canyes. Reproduïm un extracte de l'entrevista publicada al número 3 del periòdic *Castelló al mes*, editat el dissabte 26 de març del 2011.

* * *

JAVIER- Capellà, historiador i periodista: Quina vocació va nàixer abans?

JOSEP MIQUEL- La primera que va nàixer va ser la d'historiador. En l'any 1976 vaig començar els estudis d'Història de l'Art al Col·legi Universitari de Castelló,

Amb la Col·laboració de:

FUNDACION
DAVALOS • FLETCHER
"LA FUNDACION DE CASTELLON"

ENTREVISTA

que curiosament estava en les actuals instal·lacions del seminari; i els dos últims anys vaig acabar la llicenciatura a València. Després vaig estudiar Periodisme en l'Institut de Radiotelevisió Espanyola, a Madrid, i vaig treballar en RTVE uns 10 o 12 anys. També vaig passar una etapa de tres o quatre anys en el gabinet del president de la Diputació

de Castelló, Joaquín Farnós. Vaig entrar al seminari als 35 anys i em vaig ordenar als 40.

J.- Alguna vegada ha recordat que la seua vocació religiosa es va gestar al Lledó. Què significa per a vosté ara ser prior?

JM.- És un gran regal de Déu. És un càrrec de molta responsabilitat. Al Lledó hi ha prior des del segle XIV. De fet, juntament amb l'alcalde, l'antic batlle municipal, i el rector de l'església major de Santa Maria són els tres càrrecs més antics de la ciutat que han tingut continuïtat al llarg de set-cents anys.

J.- Quina valoració fa del primer any en el càrrec?

JM.- El Lledó sempre sorprén. Durant vuit anys vaig ser secretari de la confraria del Lledó, i secretari de la comissió que des de 1979 va sol·licitar a Roma la dignitat de basílica. El Lledó continua sent el cor espiritual de la ciutat de Castelló. A la Basílica hi ha un goteig incessant de persones des del matí fins a la nit. Gent de totes les edats.

J.- ¿Quantes bodes hi havia previstes per a 2011?

JM.- Per a 2011 hi havia inscrites unes 70 bodes; una xifra inferior a la de fa una dècada, quan el 2000 hi havia registrades 120. La mitjana estava al voltant del centenar. La celebració dels matrimonis és la millor pastoral del Lledó. És important que els nuvis se senten acollits i escoltats.

J.- Quins projectes té previst desenrotllar en la basílica?

JM.- En l'àmbit religiós la finalitat primera és anunciar a Jesucrist, provocar la necessitat de Déu en la vida de les persones. Al final de la missa del diumenge, per animar els castellanencs a vindre al Lledó, li donem la volta a la

---

 ENTREVISTA

---

imatge de la Patrona, de cara al cambril, que és ara un espai d'oració per a tota la gent. La Casa de la Mare està oberta a tots. Això és el Lledó.

J.- La basílica del Lledó col·labora amb unes altres parròquies i institucions?

JM.- La basílica del Lledó ha lliurat 160.000 euros al bisbat, entre 2009 i 2010, per a l'acabament i consagració de la parròquia universitària d'El Salvador. A més la basílica concedeix una beca anual de 6.000 euros al seminari, per ajudar els seminaristes amb menys recursos. De la quantitat que es cobra per cada boda -220 euros- se'n dona 50 euros a les parròquies més pobres de Castelló, uns altres 50 euros a les parròquies noves i, finalment, 70 euros a les parròquies que realitzen l'expedient. El Lledó ajuda diverses famílies necessitats. Ens mantenim de les col·lectes i els lampadaris.

J.- La seua vinculació amb el món de la festa l'ha dut a recuperar tradicions en les festes de la Magdalena.

JM.- Vaig començar fa més de 25 anys treballant perquè no es desvirtuara la dimensió religiosa de la romeria. Érem un grup d'amics, Vicent Farnós, Juanjo Porcar, Fernando Vilar..., que pràcticament vam promoure la recuperació de la tornà de la Romeria de les Canyes i l'edició de la consuetat, que recull tot el protocol i cerimonial de l'acte. Vaig ser el mantenidor més jove de la història del Certamen literari de la Magdalena i en dos ocasions mantenidor de l'acte de proclamació de la reina Violant d'Hongria. Sóc membre nat del Capítol de la Germandat dels Cavallers de la Conquesta. La Junta de Festes em va encarregar els textos de les primeres galanies en honor de la reina. El 2011 la Colla del Rei Barbut em va atorgar la seua màxima distinció, el Voladoret d'Or.

Amb la Col·laboració de:

TICA GODOY, EL NADAL EN CLAU CASTELLONERA DES DEL FIGURATIVISME I LA IL·LUSTRACIÓ (AUTORA DE LA NOSTRA PORTADA)

Per Vicente Cornelles Castelló

Nascuda a València però castellanera de vocació i de cor. És mestra d'educació infantil i, des d'aqueixa sensibilitat especial cap al món dels més xicotets, plasma la tendresa, el color i el figurativisme més exacerbats en un viatge estètic de bellesa i sentiments. És Tica Godoy Casanova, autora de la portada que il·lustra el present número de la revista Plaça Major, l'òrgan de difusió de la Federació Colles de Castelló, en la seua anual trobada quan el Nadal està molt a la vora. Una portada de caràcter clàssic, però sense renunciar a nous camins estètics en la qual els personatges, vestits a la manera antiga del Castelló d'uns altres temps, ens transmeten el missatge de pau d'aquestes entranyables dates.

I Tica Godoy ens explica el perquè del seu treball: "He volgut representar un portal de pessebre des d'un estil figuratiu, amb un toc de tendresa i cercant l'harmonia i la concòrdia, expressar la il·lusió del Nadal amb una visió plenament nostra". I, no hi ha lloc per als dubtes davant les

paraules de Tica Godoy. La portada de Plaça Major apareix com una invitació a gaudir del Nadal en clau cent per cent castissa, amb la presència constant del Castelló secular de la tradició i dels ancestres. Amb un colorit quasi infantil i arreplegant la tradició més ortodoxa dels historietistes, ens trobem amb un dibuix ranejant en el naïf, el fons del qual és l'ermita de la Magdalena de blanc impol·lut i un paisatge a manera de vidrieres com a suport d'un naixement en la qual la Mare de Déu amb el xiquet Jesús en braços i Sant Josep amb el seu bàcul gloriós van vestits de llauradors de la nostra terra. No els falta detall, fins i tot Maria cobreix el seu cap amb la blanca mantellina de les grans ocasions religioses del nostre entorn i Josep amb el mocador d'herbes. Davant d'ells, un xiquet toca el tabalet anunciant la bona nova en senyal d'alegria. Més nadalenc i més castellanenc, impossible.

Un bell treball d'una pintora no de vocació tardana, sinó que des de la seua infantesa ha anat mostrant els seus excel·lents dots d'artista plàstica i amb una dilatada

ART

trajectòria que parla de versatilitat i reptes estètics que ha anat configurant un treball de disciplina i evolució: Ha realitzat exposicions de quadres, il·lustracions de llibres, dissenys de cartells, decoració de vidrieres... i una bona part d'ells per a col·lectius relacionats amb les festes de la Magdalena. Vitralls d'alguns dels monuments festers han portat la signatura de Tica Godoy, com també publicacions com la dels 800 anys de la fundació de la ciutat editat per la Germandat dels Cavallers de la Conquesta. Projectes també institucionals com el llibre educatiu *Castelló la nostra ciutat* porten la signatura en les seues il·lustracions de Godoy, per no parlar de treballs realitzats per a la Coral Vicent Ripollés o la Juan Ramón Herrero, per a la Confraria de la Mare de Déu del Lledó i altres entitats cíviques i socials del Castelló del nou mil·lenni, com actualment les il·lustracions que realitza per al Seminari d'Informàtica de Castelló.

Amb aquests vímet, Tica Godoy se'ns presenta com una de les artistes de major relleu i prestància en l'estètica actual castellanenca. Parla dels seus referents, "com és l'art de l'Edat Mitjana i les filigranes dels manuscrits i també, com no, el Renaixement". I ens explica la seua passió per Botticelli, Velázquez, Goya... "els inassolibles, els grans mestres, que sempre estan ací, amb les seues obres d'art i el seu magisteri universal".

D'altra banda, la nostra pintora assegura que se sent còmoda fonamentalment amb les tècniques pictòriques

de l'aquarel·la i l'acrílic, i fins i tot "utilitzant tècnica mixta". Explica que, a més li agrada investigar. M'agrada la figuració, però amb tendència a l'abstracció i el que m'agrada, sobretot és el color". Més encara quan considera que "estem en una terra de grans pintors, d'artistes que estan deixant la seua empremta, que ens mostren la llum, la bellesa i els sentiments en forma d'art".

Conta així mateix que, sense deixar de costat el terreny expositiu, "m'estic dedicant ara més a la il·lustració". I és que, en un camí sense tornada, Tica Godoy ens ofereix la solvència contrastada d'un treball estètic d'excel·lent factura, de bellesa sense parangó, de gaudi per a la vista. Una obra que la Federació de Colles té el privilegi de mostrar a través de la revista Plaça Major.

Tica Godoy és exponent de la creativitat en el Castelló artístic. No es pot entendre l'evolució de l'art contemporani en la nostra ciutat sense tenir en compte les aportacions sempre valuoses de Tica Godoy i la seua visió de la tendresa, de la bellesa i de l'art. Quasi infantil, però de maduresa i saviesa.

Amb la Col·laboració de:

Bancaixa
Fundació Caixa Castelló

MANUEL SANCHIS GUARNER EN EL RECORD

Per Albert Sánchez-Pantoja

Aquest 2011 s'han complert els 100 anys del naixement del senyor Manuel Sanchis Guarner, així com el 30é aniversari de la seua mort el 1981, una ocasió ben rodona per a recordar i homenatjar el filòleg i historiador valencià de més transcendència del segle XX. Juntament amb l'escriptor de Sueca Joan Fuster, Sanchis Guarner ha estat una persona clau en l'àmbit de la cultura valenciana en l'època moderna.

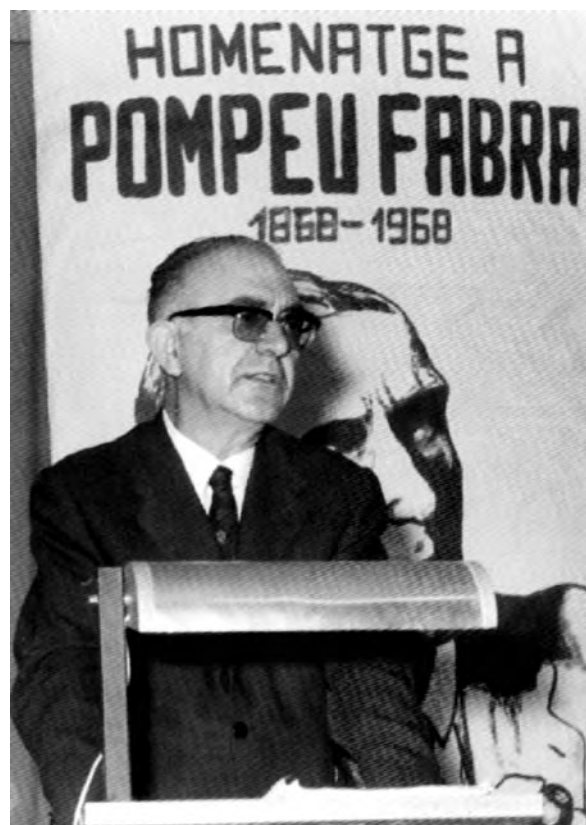
El món universitari i acadèmic ha dedicat tot un seguit d'actes commemoratius de reconeixement i homenatge a l'il·lustre intel·lectual, des de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada fins a la de les Illes Balears, amb especial implicació de les universitats valencianes, com és lògic.

El reconeixement universitari i acadèmic contrasta vivament amb l'espès i clamorós silenci de les institucions oficials: ni la Generalitat, ni la Diputació ni l'Ajuntament de València han fet res -que jo sàpiga- per honorar a aquest valencià irrepetible. Mai al País Valencià ningú s'havia dedicat amb més rellevància i passió a l'estudi i divulgació de les nostres manifestacions col·lectives i resulta ben trist que, per raons ideològiques, les nostres institucions vulguen ignorar-ho d'una forma tan sectària com imperdonable.

Orfe de pare i mare des de ben jove, Manuel Sanchis es va educar sota el mestratge del seu oncle, el canonge Josep Sanchis Sivera, historiador eminent en la biblioteca del qual es va alimentar la curiositat intel·lectual del jove estudiant. Es llicencià en dret i es doctorà en filosofia i lletres.

Amplià els seus estudis d'història i filologia a Madrid, on va ser deixeble de Ramon Menéndez Pidal, el qual l'encomanà -juntament amb Francesc de B. Moll- la investigació dialectològica de l'àrea catalana de l'*Atlas Lingüístico de la Península ibérica*, feina que restaria aturada per la guerra i de la qual el 1962 es publicaria el primer (i per ara únic) volum.

El 1931 publicà la primera edició de "La llengua dels valencians", la seua obra més editada i fructífera, que va servir de referent per a tota una generació. El 1932 un jove Sanchis Guarner signà al costat dels més importants intel·lectuals valencians les Normes de Castelló, bases ortogràfiques normatives de les modalitats valencianes del català.

Conferència Sanchis Guarner Homenatge a Fabra
Castelló 1968

La guerra civil i la dictadura franquista van dur Sanchis Guarner a la presó, acusat de *rojo peligroso* i *individuo de mucho cuidado*. Tingué la sort que el seu amic Francesc de B. Moll el va avalar, va multiplicar les gestions i va moure tots els fils que va poder fins aconseguir treure'l de la presó i acollir-lo a Mallorca el 1943. Allí va col·laborar eficaçment durant setze anys en la magna obra del Diccionari Català-Valencià-Balear.

Retornat a València el 1959, exercí el professorat a l'institut femení i posteriorment dirigí el Departament de Lingüística Valenciana de la Universitat de València.

Ben conscient de les necessitats del país, no es va limitar a treballar al seu àmbit científic i va prodigar amb generositat la seua presència en actes públics. A través d'aplects, debats, conferències, parlaments de petit format o en actes multitudinaris, el mestratge persuasiu de Sanchis Guarner

LITERATURA

Participació de Sanchis Guarnier a un aplec de l'any 1981 a la plaça de Toros de València

Acte polític a la plaça de toros de la ciutat de València al 1978

en defensa de de la llengua es va escampar per tot el País Valencià.

El 1968, amb ocasió d'un cicle de conferències organitzat per diverses entitats culturals castellonenques per commemorar el centenari del mestre Pompeu Fabra, Sanchis Guarnier i Francesc de B. Moll van venir a Castelló per fer els seus parlaments a la Casa de la Cultura i vaig tenir la satisfacció de conèixer i tractar personalment als dos il·lustres filòlegs.

Es faria molt llarg enumerar aquí la copiosa obra escrita que ens deixà don Manuel, però és ineludible referir-se a alguns dels seus llibres fonamentals: "Gramàtica valenciana" (1950), "Els parlars romànics de València i Mallorca anteriors a la reconquesta" (1955 i 1961), "Els pobles valencians parlen els uns dels altres" (1963-1968), "La Renaixença al País Valencià" (1968), "La ciutat de València" (1971), així com la seua molt nombrosa col·laboració a revistes filològiques i la seua activitat com a membre de l'Institut d'Estudis Catalans i del Centre de Cultura Valenciana, i membre corresponent de l'*Academia Española*.

L'atorgament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de 1974 va fer justícia a la seua incansable tasca en favor de la unitat de la nostra llengua.

La seua fermesa en defensa de les seues conviccions científiques li van donar una gran popularitat fins a esdevenir un símbol i un dels representants més qualificats del valencianisme modern i democràtic. És per tot això que el poder polític imperant a la ciutat de València no li ho ha perdonat mai. Els insults, les amenaces, les violències i els

atemptats amb bomba van fer un infern de l'etapa final de la seua vida.

I encara després de mort s'ha intentat soterrar la seua memòria ben embolcallada de silenci, ignorància i manipulació.

Va ser el 16 de desembre de 1981 quan en Sanchis moria a la ciutat de València i amb tal ocasió el seu amic Francesc de B. Moll va escriure unes paraules que són el seu millor epitafi:

"Amb ell desapareix el millor filòleg romanista del País Valencià i un dels millors professors de la Facultat de Lletres de València, on la seua ensenyança haurà estat el millor preservatiu contra les teories indocumentades però insistents sobre la unitat de l'idioma que té el seu àmbit vital des de Salses fins a Guardamar i de Fraga a Maó".

Trenta anys després de la seua pèrdua, el seu record i el seu exemple continuen ben vius entre nosaltres i per a les generacions joves llegir els llibres de Sanchis Guarnier significa prendre consciència i enorgullir-se de ser i parlar valencià.

Amb la Col·laboració de:

JORNADA SOBRE L'ESDEVENIMENT TRADICIONAL COM A GENERADOR DE REPUTACIÓ PER A LES CIUTATS: IMPORTÀNCIA DEL FOC I LA PIROTÈCNIA EN LA CELEBRACIÓ DE LES NOSTRES FESTES

Per Estela Bernad

El dia 4 de novembre en l'Aula Magna de l'Escola Superior de Tecnologia i Ciències Experimentals (ESTCE), el Departament de Ciències de la Comunicació de la Universitat Jaume I va organitzar la tercera Jornada sobre l'esdeveniment tradicional com a generador de reputació per a les ciutats, tenint enguany com a línia temàtica, la importància del foc i la pirotècnia en la celebració de les nostres festes.

La Jornada va ser inaugurada pel catedràtic de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Universitat Jaume I, Rafael López Lita i la directora d'aquesta, la doctora en Comunicació, Estela Bernad.

Va començar amb les ponències el Dr. Esteban Galán Cubillo, professor de l'UJI i integrant de *Malvarrosa Media*, productora del programa Cor de Festa. Galán va basar la ponència en la seua experiència en aquest programa de Canal 9, i així va anar narrant als presents la perspectiva

del foc i de la pirotècnia en el món audiovisual durant la cobertura i emissió dels diferents festejos tradicionals, especialment aquelles emissions vinculades a les festes tradicionals de Castelló.

Seguidament el doctor Henri Bouché Peris, vicerector de la VIU va parlar sobre la tradició de la festa del foc en la província de Castelló, centrant-se principalment en les celebracions de les festes de Sant Antoni del Porquet, indicant les diferències i les característiques pròpies de les localitats castellonenques on es desenvolupen. Va merèixer especial dedicació la toponímia i les peculiaritats que s'empren en les diferents localitats malgrat la seua proximitat, ja que tenint un nexa comú, el foc, cadascuna ha desenvolupat les seues pròpies característiques amb l'esdevenir dels anys.

En tercer lloc la taula redona dedicada a la incorporació de la Directiva 2007/23, va produir un interessant debat sobre les conseqüències de la transposició d'aquesta

---

NOTÍCIES

---

normativa europea. La taula dirigida per Raül Pascual Cherta, qui va ser president de la Junta de Festes de Castelló durant anys, periodista i gran coneixedor de l'estructura festiva i la seua relació amb el foc i membre de la Colla A Mitges, entitat que atorga el premi Masclet d'Argent i que organitza jornades sobre diversos aspectes de la pirotècnia durant les festes del Magdalena, va abordar aquesta interessant temàtica que s'aplicarà en tota la seua intensitat en les pròximes festes.

Raül Pascual, com a introducció a les intervencions dels diferents ponents, va voler compartir el parer de les personalitats amb les quals ha tingut oportunitat de debatre sobre el tema de la Taula Redona com Guillermo Rodríguez Brunchú, secretari de Piroval i Afape (les patronals valenciana i espanyola de la pirotècnia), Ricardo Caballer, Jordi Beltrán i Paco Cruz.

En la taula redona van intervenir Gisela Vilar, llicenciada en Dret i pertanyent a la Gaiata 1, qui va exposar els principals aspectes de la directiva i va valorar de forma positiva els aspectes relatius a la seguretat dels espectadors, encara que va reconèixer que en no tots els aspectes la Directiva s'adapta a les tradicions de la nostra terra.

D'altra banda, Amparo Pitarch, també llicenciada en Dret i membre de la Junta de Festes, va ponderar les repercussions de la directiva des del punt de vista de l'organització, però va deixar ben clar que la Junta de Festes des de sempre ha complert rigorosament les indicacions emanades des de la Subdelegació del Govern. Segons la seua opinió, els grans espectacles pirotècnics no canviaran excessivament.

Especialment crític es va mostrar Leandre Escamilla, codirector de Xarxa Teatre, per a qui la Unió Europea sempre dicta normes pensant en el nord d'Europa i no en el sud. Segons Escamilla, la directiva no serveix per a dotar de més seguretat als espectadors, sinó per a determinar qui paga en cas que es produïsquen danys: "s'han posat unes normes i si les compleixes, ja no tinc responsabilitat". Leandre Escamilla va deixar ben clar que "per a fer una Nit Màgica amb la gent darrere de les tanques, preferisc no fer-la".

Tancant l'ordre d'intervencions, José Nebot de Pirotècnia Peñarroja va parlar des de la perspectiva de la indústria, aportant la seua experiència en aquest camp.

Per a finalitzar el matí va intervenir la professora Martha

González-Peláez de la Universitat Oberta de Catalunya, professora experta en Protocol i Relacions Públiques, qui va tractar el tema del protocol en l'esdeveniment tradicional centrant-se principalment en la festa de les Candeles de la localitat de Valls (Tarragona), on la tradició del foc i la llum recorda bastant les nostres festes de les gaiates.

La vesprada va comptar amb la intervenció d'un profund coneixedor de l'esdeveniment tradicional com és el professor José Juan Sidro Tirado, membre del Consell Municipal de Cultura i de la Colla Pixaví, qui també va treballar en la Junta de Festes i participa en les Festes de la Magdalena com a jurat de mascletades. Parlà del foc i la pirotècnia en les festes de Castelló, delectant amb la seua il·lustrativa exposició al públic assistent.

La taula redona que es va realitzar seguidament, moderada per la professora Estela Bernad, va comptar amb la participació de diferents persones relacionades amb la festa i amb el foc. Entre elles Rafel Pérez qui va parlar des de l'experiència de formar part de l'associació Botafocs, Ball de Dimonis; Carolina Villarroya, representant de les festes de Sant Antoni, celebrades a Vilanova d'Alcolea; José Juan Sidro del Consell Municipal de Cultura; i Joan Josep Trilles, representant de la Federació de Colles de Castelló. Cadascun d'ells va delectar els presents amb històries relacionades amb el foc aplicat a les festes i a la cultura dels pobles castellonencs.

L'última intervenció a càrrec de Joan Josep Trilles, membre de l'Institut Municipal d'Etnografia i Cultura Popular de Castelló, es va referir a la festa de Sant Joan, explicant la tradició d'aquesta celebració a Castelló i l'evolució que ha tingut en els últims anys.

Les conclusions finals van resultar de gran interès per al públic assistent que es troba davant una nova perspectiva de la comunicació aplicada a la promoció de les festes tradicionals amb la finalitat de generar reputació i posicionar a les ciutats com a generadores de riquesa a través del turisme i la cultura de la zona.

Amb la Col·laboració de:

CAIXA RURAL CASTELLÓ

XIV JORNADES DE CULTURA POPULAR A CASTELLÓ. EL MÓN DE LA MAR

*Per Henri Bouché Peris
Director de les Jornades*

Durant tretze edicions hem tractat nombrosos temes relacionats amb la cultura popular, éssent els dos últims l'agricultura tradicional, de secà i de regadiu, la terra, en definitiva. Restava ara el món de la mar, referent important de la nostra ciutat i de la nostra costa. La pesca, els vaixells, la platja, el poblat marítim, les construccions vora la mar... tot un patrimoni destacat i entranyable de la nostra terra.

Aquestes **XIV Jornades** han tractat precisament del món de la mar, mitjançant ponències i comunicacions a l'entorn de la pesca natural i la aqüicultura, però també s'ha parlat sobre la gent de la mar, la gastronomia marinera, la platja i les edificacions estratègiques d'altres temps per a guaitar l'horitzó i alertar de les incursions enemigues.

És aquesta una Jornada que ens faltava tractar, atesa

l'extensió de la nostra costa i la vocació marinera de la nostra gent. S'han amenitzat els actes amb la interpretació de dolçaina i tabal i marineries típiques del Grau de Castelló i signe d'identitat del poble. Una exposició de peces i d'atífells de la pesca dels amics de *Mar i Vent* ens ha il·lustrat tocant el vell ofici, encara vigent -i per molts anys!-

Per finalitzar les jornades, vam fer una visita a l'exposició de la reserva de les Illes Columbretes, al nostre Planetari i al Museu de la Mar, al port pesquer i a un vaixell de pesca; per acabar ens vam reunir davant un dinar de germanor -naturalment, típicament mariner- al Grau de Castelló.

La lliçó inaugural va estar a càrrec d'Àlícia Felip Edo de l'Institut d'Aqüicultura (CSIC) de Torre la Sal. Els ponents convidats: Basilio Trilles, Francesc Xavier Ludeña, José Luis Menéndez i Aída Vizcaíno. Tots ells, per una o altra raó, lligats a aquest món de la mar tan atractiu i tan nostre.

Aquestes Jornades han estat, una vegada més, motiu d'interès dels participants i ha servit per a conèixer molt millor el nostre patrimoni etnològic.

TRADICIONS-CARRER AMUNT

CARRER D'AMUNT: SANT NICOLAU

Per Fèlix Franco Pomares

L'actual carrer Alloza, va ser també denominat en uns altres temps carrer Nou, carrer d'Amunt o carrer de la Mesquita, com bé resa aquest últim nom perquè es troba l'antiga mesquita àrab i avui ermita de sant Nicolau de Bari

En aquesta mesquita, els musulmans de Castelló tenien el seu lloc de culte.

Al principi del segle XVII el prior de l'ermita ja cristianitzada va encarregar a Juan Vázquez un retaule per a

l'altar major que va ser acabat per Francisco Mercer.

L'ermita va ser construïda en l'antiga muralla foral de la ciutat i el 1736 va ser acabada amb el seu actual aspecte veient-se un temple de quatre trams, cobert amb volta de canó, capelles laterals i presbiteri rematat amb cúpula cega. Al seu costat es troba la casa de l'ermità construïda el 1780.

L'església de sant Nicolau té grans obres d'art, entre les quals cal citar la pintura del sant titular realitzada per José Camarón Bonanat (1775) i el nou retaule de fusta per a l'altar major, obra de l'escultor castellanenc Cristóbal Maurat, amb tot un seguit d'imatges de tradició barroca. Segons hem pogut esbrinar, n'ha desaparegut alguna.

El 1828 es va posar l'actual portada de pedra en la façana i el 1942 l'Ajuntament de la nostra ciutat i els veïns del carrer van restaurar l'ermita convertida durant la guerra civil en lògia maçònica.

Les festes del carrer i per tant, quan tot Castelló venera a sant Nicolau de Bari, és el dia 6 de desembre, aleshores vull fer servir aquest petit article com a homenatge a tots aquells veïns que any rere any aconseguen que la tradició de les nostres festes es mantinga viva a la nostra capital.

Amb la Col·laboració de:

FUNDACIÓ MUNICIPAL DE FESTES
JUNTA DE FESTES DE CASTELLÓ

TRADICIÓ

EXPOSICIÓ “QUIQUET DE CASTÀLIA” EN LA UNIVERSITAT JAUME I

Per Manuel Carceller Safont

El dimecres 19 de octubre s'inaugurà, a la Biblioteca de la Universitat Jaume I de Castelló, l'exposició «Memòria del Castelló contemporani», sobre la trajectòria del periodista i escriptor Francesc Vicent, *Quiquet de Castàlia* (Castelló, 1935-2004).

La mostra, organitzada per la Universitat amb la col·laboració d'Acció Cultural, compta amb el patrocini de la Fundació Huguet i de l'Institut d'Estudis Catalans. L'exposició, que estarà oberta fins a gener de 2012, se celebra amb motiu de la signatura del conveni de cessió de l'arxiu d'aquest destacat periodista castellonenc a la Universitat Jaume I. L'acord va ser signat pels seus hereus i pel rector Vicent Climent.

Entre els llibres i documents ara exposats destaquen les edicions originals d'obres de Bernat Artola, Miquel Peris i Vicente Gimeno Michavila; programes de les festes liberals de Castelló des de principis de segle XX fins a la Segona República; o l'edició original de la Novena del Lledó del prior Joan Cardona Vives. A més es dedica un espai a la història del programa de ràdio en valencià *Castelloneries*, fundat pel mateix Francesc Vicent, que va ser emés de 1965 a 1983.

Paco Vicent, *Quiquet de Castàlia*, va ser un personatge clau en la vida cultural i festera del Castelló dels anys seixanta als vuitanta del segle XX. A més de la seua labor com a periodista i escriptor, va ser un promotor de la recuperació de la llengua pròpia als àmbits festius i culturals, defensor del seu ús oficial i en l'ensenyament.

El programa *Castelloneries* va ser l'obra més important de l'àmplia trajectòria de *Quiquet*. Durant quasi dues dècades va actuar com a portaveu de la reivindicació de figures castellonenes de les arts i les lletres, de la història o del folklore, i

va promoure grups de teatre, bandes de música, música de dolçaina, cors o rondalles. Moltes festes i tradicions populars de les comarques de Castelló, com Els pelegrins de les Useres, el Sexenni de Morella, les festes de Peníscola o la història de les ermites i santuaris, van tenir un ampli tractament informatiu desconegut fins llavors.

Aquell programa de ràdio va ser una escola de nous valors culturals, on van oferir mostres de la seua obra literària autors com Miquel Peris Segarra, Vicent Pau Serra Fortuño, Josep Barberà Ceprià o Josep Forcada Polo. Es va popularitzar l'obra *Tombatossals* de Josep Pascual Tirado, i es van donar a conèixer figures del món cultural castellonenc com Joaquín Campos, Josep Miquel Francés, Antonio José Gascó, Miquel Soler o Enric Soler i Godes. També es va difondre la música de Josep Gargori, Josep Garcia Gómez, Joaquín Sanchis Miralles, Ramon Garcés, Matilde Salvador i de la rondalla típica castellonena “Els Llauradors”. De tota aquesta trajectòria ofereix un balanç l'exposició organitzada per la Universitat Jaume I.

QUIQUET DE CASTÀLIA: MEMÒRIA DEL CASTELLÓ CONTEMPORANI

Octubre - desembre 2011

Exposició organitzada per la Biblioteca UJI en col·laboració amb Acció Cultural i Institut d'Estudis Catalans

VÍCTOR GARNÉ MIRAVETE REP EL XII PREMI DE NARRATIVA BREU JOSEP PASCUAL TIRADO

L'escriptor castellonenc Víctor Garné Miravete ha rebut de mans de la reina de les Festes de la Magdalena, María España, el bastó que li acredita com a guanyador del XII Premi de Narrativa Breu Josep Pascual i Tirado. Creat en memòria de l'autor de "Tombatossals", aquest certamen està organitzat per la Federació Colles de Castelló, la Llibreria Babel, Brosquil Edicions i compta amb el patrocini de la

Diputació de Castelló.

El guardó, dotat amb 3.000 euros, dóna accés a la publicació de l'obra en la col·lecció "Lletra Llarga" de l'editorial valenciana.

Fins ara han obtingut aquest guardó els autors: Pasqual Mas, Vicent Pallarés, Albert Garcia, Nel·lo Navarro, Joan Andrés Sorribes, Pep Castellano, Jordi Sebastià, Leandre Iborra, Xavier Mínguez, Joan B. Campos i Reis Lliberós.

Víctor Garné és diplomad en Relacions Laborals i llicenciat en Ciències del Treball, forma part del personal d'administració de la Universitat Jaume I i actualment està finalitzant la llicenciatura en Humanitats. "Moment de silenci", el text amb el qual es va presentar al concurs, és la seua primera novel·la.

Amb la Col·laboració de:

LA DAMA DE GRIS: DE L'AMOR EN EL TEMPS DELS GRISOS

Per Joan B. Campos Cruaïnes

El divendres, dia 23 de setembre es va presentar al Fòrum Babel de Castelló *La dama de gris*, l'última novel·la de Leandre Iborra. L'obra, que va obtenir el XI Premi de Narrativa Breu Josep Pascual Tirado de 2010, ha estat editada per Brosquil edicions.

En el preàmbul del llibre se'ns recorda la desaparició de Miquel Grau, d'Agustín Rueda i de Guillem Agulló, tres activistes polítics que van morir per defensar la llibertat. Tot seguit se'ns narra la crònica d'una mort anunciada, que s'esdevé un al·legat contra la ignomínia, contra la barbàrie de la dictadura i les seues conseqüències.

A través de la rememoració d'una història d'amor, frustrada sobtadament per la mort tràgica de Miquel -el protagonista masculí-, Leandre Iborra ens invita a viatjar pels laberints insondables del dolor humà. La pèrdua de l'ésser estimat, la melangia i l'enyorança del temps compartit, la solitud i el dolor de l'absència, el buit, el dol patològic per la pèrdua, la reivindicació de la llibertat i de la dignitat humana, els mecanismes més obscurs de la repressió, etc., són alguns dels temes que es van solapant al llarg de la novel·la.

Els capítols es van afaïçonant com les vores de les peces d'un puzzle per completar la història tràgica de Violeta i Miquel sota la mirada atenta de Margarita, la narradora expectant dels fets. Un personatge no del tot perfilat, però que amb la seua presència ajuda a alçar acta del drama.

La novel·la està escrita en primera persona. A través de la tècnica del *flashback*, Violeta va recordant la història de la seua vida amb Miquel. Es tracta de la història tràgica d'un amor romput prematurament. Així, sota el teló de fons del palauet, espai paradigmàtic de l'amor, i veritable protagonista mut de la trama, els diferents encontres entre Margarita i Violeta serveixen per anar embastant les entranyes del relat. I és a través de la confidència que surt dels encontres entre les dues dones que naix una nova amistat.

Al meu parer, *La dama de gris* admet com

a mínim dues lectures: en un primer plànol narratiu hi ha una història d'amor, passional i apassionada, de vegades tendra, de vegades obsessiva entre Violeta i Miquel, i, sobre aquest canemàs sentimental s'entrellaça la lluita per assolir les llibertats en els primers anys d'una Espanya democràtica amb el rerefons gris d'un règim opressiu que agonitzava.

Violeta recorda i recorda els avatars luctuosos i també els moments de felicitat de la seua relació amb Miquel. La memòria esdevé l'única eixida possible a tant de desassossec. Hom diria que la memòria és el fil d'Ariadna que ens ajuda a trobar el camí per sortir del laberint del dolor i ens permet seguir endavant, i donar sentit a la vida, perquè al capdavall l'autor sembla dir-nos que el dolor que no va trobar anestèsia sempre ajuda a recordar.

La dama de gris és un llibre compromès, reivindicatiu i militant. L'autor pren la veu dels oprimits per enlairar la bandera de la llibertat i de la dignitat humana. Contra qualsevol dictadura, contra qualsevol tirania, contra el totalitarisme i la intolerància.

Un llibre escrit sense floritures, amb senzillesa, i de lectura àgil. Un llibre colpidor i necessari, perquè en els temps que corren mai no convé baixar la guàrdia. I és que ja ho deia Herman Hess en *El llop estepari*: "Encara que el món finalment es va aixecar i va poder contindre el bastard, la bagassa que el va parir torna a estar en zel".

INFORMACIÓ DOLÇAINA I TABAL

MANIFEST PER LA DOLÇAINA A CASTELLÓ

El col·lectiu de la Federació Valenciana de Dolçainers i Tabaleters ha fet una gran aportació a la música en la Comunitat Valenciana. Com no fa massa ens recordava altra federació, la música ha ultrapassat la seua vessant cultural i festiva per tal de convertir-se en una forma de relació, de formació i de creixement. La clau segueix sent en el nostre cas l'aparició i proliferació d'agrupacions que amb el nom de colla, grup, associació o escola enforteixen aquest moviment i donen suport a les grans iniciatives pedagògiques, aportant a la música valenciana el record de les seues sonoritats més ancestrals, per descomptat adaptades als nous temps.

Aquest fet associatiu ha afavorit que hui en dia la Federació Valenciana de Dolçainers i Tabaleters (FVDT) compte amb més de 70 colles o grups federats, que suposen 2000 músics en actiu. Cada vegada és més senzill iniciar els estudis amb els nostres instruments, i esperem que poc a poc els mestres estiguen millor qualificats per facilitar aquest inici.

Hui per hui és difícil imaginar un poble o una festa sense presència dels nostres instruments. A banda, cada vegada més publicacions se'n fan ressò de la nostra activitat. Hi trobem la dolçaina cada vegada a més gèneres musicals, i àmbits nous.

Però la realitat que trobem és que la dolçaina, i les seues associacions no reben la resposta institucional que cal esperar.

1. La FVDT no compta amb la representativitat que tenen altres moviments similars que a més els atorga pressupost a càrrec d'institucions que n'haurien d'aglutinar, com l'Institut Valencià de la Música. Aquest fet produeix que les societats que naturalment s'han d'alinejar amb nosaltres, busquen alternatives de supra-associacionisme.

2. Administracions locals. Unit al problema de representativitat, necessitem que les administracions de caràcter local, com a diputacions i ajuntaments compten amb la FVDT com a interlocutor en qüestions de dolçaina, i això permeta a les societats federades participar en campanyes de subvenció similars a les que es permeten a altres (Retrobem, intercanvi, Música als pobles...)

3. A nivell educatiu, hi trobem una implantació parcial dels estudis de dolçaina.

a. Ensenyaments elementals. Continuem amb la carència d'aquest nivell oficial d'estudis que aportaria la base que el nostre moviment necessita.

b. Ensenyaments professionals. Trobem una implantació

parcial, però **no presència a nivell Públic**.

Sols hi és present a centres autoritzats i conservatoris municipals, els quals actualment estan manifestant-se, ates l'ofegament al qual està sometent a aquest tipus de centres l'Administració Valenciana. Molts d'aquests centres s'han extingit, o estan extingint els ensenyaments de dolçaina ja que exigeixen un sobreesforç al centre no compensat per l'administració, la qual hauria de compensar-ho.

c. Ensenyament superior. Malgrat que els estudis d'instruments de música tradicional fa ja quasi 20 anys que es troben regulats a nivell estatal, el sistema d'ensenyaments superiors artístics valencians no els incorpora.

Darrerament hem rebut el dictamen del Consell Valencià de Cultura que assimila el nostre moviment associatiu dolçainer al bandístic, sentenciant que ha de tenir la mateixa consideració de BIC. Considerem a més que a banda d'aquest reconeixement a un associacionisme que ha propiciat una situació social totalment i absolutament favorable a la dolçaina i el tabal, els seus músics i agrupacions, cal tenir en compte la component de tradició que s'hi troba implícita, amb la participació que aquestes societats tenen en el seu manteniment i actualització,

Exigim des d'aquest manifest la participació activa de la nostra Federació en els òrgans consultius valencians en matèria d'activitats musicals.

Així mateix, ens exigim a nosaltres mateixos, al nostre col·lectiu, el compromís de respecte de coherència, i qualitat que ha de tenir qualsevol representant d'un moviment amb la importància del nostre.

13è Aplec FDVT
Castelló de la Plana
1 d'octubre de 2011

Amb la Col·laboració de:

INFORMACIÓ DOLÇAINA I TABAL

DOLÇAINES CASTELLONENQUES SONEN A CARTAGENA DE INDIAS

*Per José Luís Fàbrega
Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló*

Ara fa 200 anys que la ciutat colombiana de Cartagena de Indias va aconseguir la seua independència dels espanyols, festa que allí se celebra cada any amb intensitat. Enguany, tocava fer-la més grossa, no debades parlem del bicentenari de tal efemèride.

Amb aquest motiu, des de l'alcaldia i la corporació de turisme s'han organitzat una sèrie d'actes singulars per tal de festejar una data tan assenyalada. Amb aquest motiu, l'associació cultural castellonenca Moros d'Alqueria va ser convidada a desfilar amb tota la vistositat dels seus vestits pels carrers principals de la ciutat. Però què seria d'una entrada mora que no anara acompanyada del so incessant d'una bona marxa amb la seua banda i els seus dolçainers? Res, efectivament. Per això, des de Moros d'Alqueria van proposar formar una banda, principalment amb integrants de les bandes municipals d'Atzeneta i Moró. Després, per a arrodonir la festa amb la tan necessària dolçaina en aquets tipus d'actes, van contactar amb la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, que per cert enguany també està de celebració, el seu 30é aniversari.

Així és com tots junts vam exportar un poc de la

nostra cultura mediterrània participant en el "*Desfile de la independència*" on van sonar peces tan conegudes com Sisco o Berebers. El dia següent, amb una xafogor dolorosa pròpia d'aquelles latituds caribenyes, vàrem bufar de valent a les nostres canyes per tal que tot el públic congregat al voltant dels carrers més cèntrics de la ciutat, gaudiren de les marxes tan nostres en l'entrada mora programada, on acabarem celebrant un concert en la concorreguda "*Puerta del Reloj*" on sonaren peces tan conegudes com España Cañí, i com no, marxes mores com Caravana i Xavier el Coixo.

Aquest instrument tan nostre va estar present en una festivitat tan especial com la del bicentenari. L'orgull i la passió amb què vam tocar va estar recompensada pels aplaudiments d'un públic que ni tan sols sabia el nom del nostre instrument, ni les seues limitacions ni dificultats. Només sabien que allò que escoltaven era bonic, majestuós i els portava uns aires i uns ritmes diferents als seus. En les terres de la *cumbia* i el *reggaeton*, uns senzills devots aficionats a la dolçaina van muntar els seus instruments per mostrar al públic colombià una música popular i tradicional que de bon segur trigaran a oblidar.

INFORMACIÓ DOLÇAINA I TABAL

I CONCURS DE COMPOSICIÓ PER A DOLÇAINA I BANDA “CIUTAT DE CASTELLÓ”

La *Cova de les Meravelles* de **Vicente Ortiz Gimeno** ha guanyat el **I Concurs de Composició per a Dolçaina i Banda “Ciutat de Castelló”** en la modalitat de *Música de Concert*.

El Jurat format per:

Francisco Signes Castelló, director de la Banda de Castelló, **José Pla Herrero**, mestre de la Banda de Castelló, **Antonio de la Asunción Andrés**, mestre de dolçaina i percussió i **Joan Josep Trilles i Font** com a secretari amb veu, però sense vot.

Decidírem declarar desert l'apartat de *Música de Carrer* i concedir els següents premis que a continuació es detallen:

- Primer premi valorat en 1000 € a l'obra **La Cova de les Meravelles** de **Vicente Ortiz Gimeno** i el segon premi valorat en 500 € a l'obra **Astràgata** de **Joaquín Ortells Agramunt**.
- El jurat decideix per unanimitat donar un premi especial valorat en 1000 € a l'obra **Bucólicas** de **Santiago Quinto**

Serna i una menció especial a l'obra **Fantasia** de **Juan Miravet Lecha**.

Les obres guanyadores foren interpretades el divendres 28 d'octubre a l'Auditori i Palau de Congressos de Castelló per la **Banda de Castelló** i els dolçainers de la **Colla de Castelló**, **Luis Martín Vidal**, **Alberto Celma Tirado**, **Quique Pérez Serrano** i **Julio González Sos**.

XIII APLEC DE LA FEDERACIÓ VALENCIANA DE DOLÇAINERS I TABALETERS CASTELLÓ DE LA PLANA 1 D'OCTUBRE DE 2011

L'1 d'octubre passat es va celebrar a Castelló el 13è Aplec de la Federació Valenciana de Dolçainers i Tabaleters (FDVT). Més de 700 músics de 40 agrupacions de dolçaina i tabal de la Comunitat Valenciana van omplir la nostra ciutat de música tradicional.

Pel matí a la Casa de la Cultura celebraren l'Assemblea de la FVDT i feren visites culturals per la nostra ciutat. Per la vesprada es va fer una cercavila pel centre fins a l'Hort dels Corders on es tornà a representar l'espectacle de Xarxa Teatre, *El Dolçainer de Tales*, davant de tots els dolçainers i tabaleters de la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló qui foren els protagonistes.

A més li lliurarem un sentit homenatge a la colla de Castelló pels seus 30 anys de feina ben feta i a Xarxa Teatre per haver cregut en la dolçaina i haver-la inclosa en tots els seus espectacles donant-li professionalitat. També s'homenetjà al regidor Miguel Àngel Mulet.

La jornada finalitzà al recinte de la Pèrgola amb un sopar de germanor i amb l'actuació del grup local Sarau-Folk i música tecno.

Amb la Col·laboració de:

JOCS TRADICIONALS/COLLES

EQUIP DE BIRLES

La Federació de Colles de Castelló compta amb d'una Secció de Jocs Tradicionals i un equip de birles que representa la nostra federació en les diferents competicions a nivell provincial i autonòmic.

Participem en les Jornades Esportives Escolars al Parc de Jocs Tradicionals i en trobades d'escoles i en la Fira del Major.

Som membres de l'Escola Autonòmica de Jocs-Esports Tradicionals i estem inscrits en la Federació Jocs-Esports Tradicionals de la Comunitat Valenciana.

També formem part del Consell Valencià de l'Esport i estem inscrits en el cens del Registre d'Entitats Esportives de la Comunitat valenciana amb el núm. 340 de la secció 2a.

L'equip de birles està formada actualment per 12

persones, la gran majoria majors de 60 anys, gairebé tots membres de la Colla Reyes. Totes les vesprades entrenen en les pistes que hi ha en el grup Reyes de la nostra ciutat.

HIMNE BUTXACA BUIDA

Els de la butxaca buida
ens ajuntàrem un bon dia
i va nàixer esta colla

un grup d'amics i molts xiquets, i de carro una alqueria. (bis)

I els de la butxaca buida
anem a la Magdalena
i farem una paella

tindrem la butxaca buida però la panxa ben plena. (bis)

I si t'empines la bóta
que du la butxaca buida
pot passar-te una cosa

i és que al cap del "ratet" tingues la cara borrosa. (bis)

I els de la butxaca buida
anem a la romeria
i tornem per Lledó

per a dir a boca plena que som fills de Castelló. (bis)

VOCAVULGARI COLLER

Nota de la redacció: Aquesta redacció no es fa responsable del contingut d'aquest *vocavulgar*, tot i això anima a tothom que el trobe a les seues mans que sàpiga entendre amb bon humor el sentit i l'aportació que pretén fer. Així mateix, qui pugui aportar més definicions, que ens les facen arribar per correu al carrer Antoni Maura, 4-3r 12001 Castelló, fent referència a la revista "Plaça Major" o per correu electrònic a fedecas@ono.com.

Ara, seguim endavant, amb la lletra "T" amb text de Toni Àguila.

Per Toni Àguila i Fillol

T

• **Tabaleter.** 1.- El que toca el tabalet amb dos baquetes (no són caragols). 2.- El que menys s'equivoca en una colla de dolçainers i tabaleters. 3.- Músic que té un problema quan acaba de tocar pel volum que ocupa l'instrument, especialment quan el bar és xicotet.

• **Taco.** Cabró! Collons! Redell! Óstia!, etc.

• **Tauler d'anuncis.** Suro penjat de la paret on queden enganxats fins que es desintegren pel pas del temps, quatre papers que ningú llig.

• **Tindre corretja.** Principal qualitat d'un coller respecte als altres. Si no en tens, a més d'ensenyar el cul se'n va la colla a prendre pel mateix.

• **Tirarse a la bebida.** "Por-no desaprovechar sexualmente el exceso de alcohol en las fiestas".

• **Traca.** Element pirotècnic paregut a l'embotit: una cordeta que en comptes de botifarres porta masclets, que també rebenten quan s'exposen al foc. Element polivalent ja que s'utilitza per a celebrar un gol, casaments, batejos, divorcis...

• **Tramussos.** Lleguminosa alimentària bàsica als caus de colla en festes, algo així com l'arròs per als xinesos.

• **Tresorer.** És l'amo del circ: equilibrista en la corda fluixa, mag de les finances, domador rodejat de lleons si falten diners i, si acaba de posar-lo de la seua butxaca, pallasso.

• **Tribuna.** Entaulat que s'instal·la a les portes de l'Ajuntament i a la Porta del Sol, on tenen lloc tot tipus de representacions teatrals: comèdies, drames, tragèdies, farses, pantomimes, esperpents, titelles, porritos, etc.

• **Triqui-traca.** Pim-pam-pum sexual.

• **Tro de bac.** Piro. Artefacte pirotècnic tradicional llancívol que crema els baixos de pantaló amb una facilitat extrema i projecta pedretes a velocitat supersònica contra la carn nua.

• **Turista.** 1.- Foraster potencial "paganini" en visites interiors, verbenes, barres, fira, xurreries, etc. 2.- Visitant al·lucinat que queda atrapat per la festa, sobretot si ve amb cotxe.

• **Tute cabró.** No! cabró eres tu.

Amb la Col·laboració de:

UNIVERSITAT
JAUME•I

XAFARDECOLLES. Notícies íntimes del món de les Colles

- **I Torneig Pàdel Federació Colles “Nit de Sant Joan” 2011.** El passat mes de juny al Parc Esportiu es jugà el primer torneig de pàdel gràcies al patrocini de la Junta de Festes i Bigfoot Sport. El guanyadors foren: David Edo i José Juan Muñoz de la Gaiata 19 “La Cultural”, subcampions José Marin i Gerardo Galván de la Colla Entrifornia. Els premis de consolació foren per a Àngel Sáez i Xavi Bou de la Colla Los Porrones, i Rafael Calero i Antoni Rabassa de la Colla Nostra.

- L'amic **Luis Álvarez Lobato**, director de El Corte Inglés de Castelló ha estat traslladat a València. També a **Toni Quilis** l'han destinat a Madrid. Els desitgem el millor del món.

- Naix l'**Agenda Tombatossals**, els teus millors plans en família a Castelló. Des d'ara cercar activitats per a fer en família al llarg de la província de Castelló serà molt més senzill amb “Agenda de Tombatossals”. Es tracta d'un projecte que respon a la necessitat d'obtenir informació sobre l'oci familiar que els seus creadors havien detectat com a pares i mares. Entra en <http://www.agendadetombatossals.com/blog/>

- Ja tenim **cartell** per a les festes de la **Magdalena 2012**. L'obra seleccionada per la Junta de Festes entre 62 candidats és de l'artista Juan Fontanet, amb el lema “ENSENYA DE TRADICIONS”, i té una dotació econòmica de 2.500 euros.

- **Tico de Juan Martínez** de la Colla Els Boticaris torna a ser president de la Federació Colles des del passat 29 de setembre per aclamació. Benvingut de nou.

- Ja tenim noves reines per a les festes de la **Magdalena 2012**. El passat mes de juliol l'alcalde, Alfonso Bataller, presenta a la gent del món de la festa, a **María España Novoa** i **Carla Collazos Rovira** com a màximes representants de la nostra festa. Les dos estan molt vinculades al món de les colles.

- El 2 d'octubre se celebrà la **II Trobada de Dolçainers i Tabaleters** gràcies al bon treball de la Comissió de **Festes del Carrer de Santa Bàrbara i Adjacents**. Participaren les colles del Grau de Castelló, Va de Bo de Quart de Poblet, la Garramatxa d'Almenara i Castàlia de Castelló.

- L'alcalde de Castelló, va donar el 9 d'octubre els Premis “**Valencià de L'Any**” que la Fundació Huguet lliurà a Emili Rodríguez Bernabéu per la seua labor com a escriptor i a ‘Castelló a Escena’ per la seua defensa del teatre en valencià.

- El passat dissabte 26 de novembre, dins dels actes del **Novembre Templar**, els Cavallers Templers de Castelló, en el seu sopar de gala celebrat al restaurant Celebrity Lledó, l'expresident de la Diputació, **Carlos Fabra**, va ser nomenat mestre templer honorífic i la diputada, **María Fernanda Vidal**, mestra templer del 2012.

- Per qüestions logístiques alienes a la nostra voluntat la Federació ha perdut el correu **fedecas@ono.com**, ara cal utilitzar **fedecas@federaciondecollas.com**. Tot i això, recomanem a la nostra gent que visiten el nostre web per actualitzar els seus perfils entrant en <http://www.federaciondecollas.com>

Amb la Col·laboració de:

Xafardecolles

Pàdel Sant Joan 2011

Reines

Tico de Juan

Valencià de l'Any

Cartell

Cavallers Templers

Crònica de la Nit de Sant Joan 2011

Concurs Cartells

Roda de premsa

Concert per Sant Joan

Planetari

Concurs Coques de Sant Joan

Nit de Sant Joan